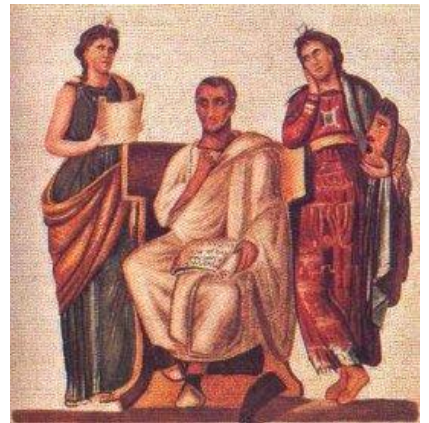

Latijn en Grieks op Helinium in de 21ste eeuw

Kiezen voor Latijn?

Als leerling in het laatste jaar van de basisschool sta je voor een belangrijke keuze. Welke studierichting moet je gaan volgen in het middelbaar onderwijs? Voor een deel bepaalt de gekozen richting je latere studiemogelijkheden en dus je toekomst. Een vraag die je meteen moet beantwoorden is: kies ik voor Latijn of niet? Hoewel Latijn tot de oudste studiedomeinen van Europa behoort, is kiezen voor die taal toch niet vanzelfsprekend. Daarom vind je in deze folder wat meer uitleg over die 'klassieke' taal. We willen een antwoord geven op drie vragen:

- Wat is de inhoud van Latijn?
- Hoe wordt die inhoud aangeleerd?
- Waarom zou je ervoor kiezen?

*Niets was zo nieuw als Latijn! Al leek het dan in het begin nog zo op Frans ...
Sylvia 3 vwo*

Latijn: WAT?

In het vak Latijn komen vier onderdelen aan bod:

Romeinse teksten

Woordenschat

Grammatica

Cultuur

Teksten

Wanneer je in de lagere school leert lezen, begin je niet meteen met de krant. Dat geldt ook voor Latijn. De teksten die je aanvankelijk leest, zijn sterk vereenvoudigd. Naarmate je taalkennis toeneemt, worden de teksten geleidelijk aan wat moeilijker. In de loop van de tweede klas wordt er overgegaan tot originele Latijnse teksten, die je een overzicht bieden van de Latijnse literatuur in de oudheid. Je leest teksten van verschillende schrijvers. Daarbij komen talrijke onderwerpen (bv. goden, gladiatoren, de onderwereld, slaven ...) en verscheidene literaire genres (bv. poëzie, rechtspraak, geschiedenis, filosofie ...) aan bod.

Woordenschat

Een tekst lezen en begrijpen is onmogelijk zonder een redelijke woordenschat. Dat is zo voor alle moderne talen, maar ook voor Latijn. In de eerste jaren wordt er dan ook enige discipline van je verwacht om de woordenschat te leren, terwijl in de hogere jaren het geleerde vocabularium hoofdzakelijk herhaald wordt.

Natuurlijk is het niet de bedoeling het hele woordenboek van buiten te leren. Je moet alleen de meest voorkomende Latijnse woorden kennen. Op het einde van je studie zijn dat ongeveer 1500 woorden. Het leren van vocabulaire gebeurt met het oog op tekstbegrip. Als je het basisvocabularium goed beheerst, maakt dat het lezen een stuk gemakkelijker. Daarnaast wordt er ook aandacht besteed aan woordvorming en aan de verwantschap van het Latijnse vocabularium met woorden in moderne talen.

*De eerste drie jaar krijg je veel grammatica te verwerken. Ik deed dit ontzettend graag, want grammatica is puzzelen en logica. Dat vind ik juist boeiend aan Latijn.
Lisa 3 vwo*

Grammatica

Een opeenvolging van woorden levert alleen maar een begrijpelijke mededeling op als er tussen die woorden ook een logische samenhang is. Daarvoor zorgt de spraakkunst, het geheel van regels die een taal haar structuur geven. Net als bij de woordenschat hoef je niet de hele Latijnse grammatica te leren met alle mogelijke regels en uitzonderingen. Ook hier moet je alleen de meest voorkomende taalverschijnselen kennen. Het is de bedoeling dat de kennis van de grammatica bijdraagt tot een vlotter tekstbegrip.

rosa	rosae
rosae	rosarum
rosae	rosis
rosam	rosas
rosa	rosis

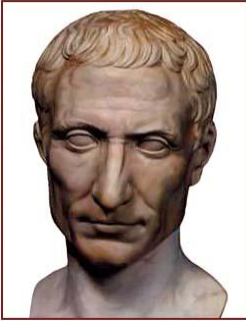
In de lessen Latijn leer je ook nadenken over de opbouw van een taal. De kennis en vaardigheden die je daarbij krijgt, zijn ook bruikbaar bij het leren van andere talen.

Cultuur

Je hebt intussen begrepen dat in de lessen Latijn taal en teksten een belangrijke plaats innemen, maar er wordt ook aandacht besteed aan de

Romeinse leefwereld. Zo krijg je een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen uit de oude geschiedenis, leer je de grote politieke figuren kennen, komen de verschillende kunstvormen aan bod, worden de opvattingen, normen en waarden van de Romeinen behandeld, verneem je heel wat over het dagelijks leven in de oudheid enz.

CAESAR

De klassieke oudheid is met de val van het Romeinse Rijk niet helemaal verdwenen, maar in de daaropvolgende eeuwen, en zelfs tot op de dag van vandaag, een belangrijke rol blijven spelen in onze maatschappij. Ook deze 'nawerking' van de oudheid, o.a. in de literatuur en de beeldende kunsten, krijgt de nodige aandacht in de lessen Latijn.

Latijn: HOE?

De maatschappij stelt vaak dat de mensen in het verleden dom waren en dat we alleen in de toekomst moeten kijken. Ik weet nu wel beter: het verleden is en blijft een onuitputtelijke bron van heel kostbare informatie en wijsheid, die ook op het leven in deze tijd toepasbaar is.

Gidi, 6 vwo

Teksten

Je hoeft niet in staat te zijn om Nederlandse zinnen in het Latijn te vertalen. Je leert wel Latijnse teksten zelfstandig lezen en begrijpen. Veel aandacht gaat uit naar de ontwikkeling van een goede leesmethode. We letten er ook op dat de vertaling een mooie en vlotte Nederlandse tekst is. Zo leer je niet alleen Latijnse teksten begrijpen, maar ontwikkel je ook je moedertaal.

De vertaling van een tekst brengt ons dichterbij de inhoud, die ons nog altijd kan boeien. Ook Romeinen werden verliefd, voerden oorlog, hadden verdriet bij tegenslagen, dachten na over leven na de dood ... Zo blijkt dat de antieke wereld veel dichterbij ons staat dan we op het eerste gezicht zouden denken.

Op de basis school was ik niet zo goed in Nederlands. (...) Nu nog helpt Latijn mij bij de andere talen en het gaat al veel beter dan in het basisonderwijs.

Elin, 3 vwo

Woordenschat

Woorden leer je alleen van Latijn naar Nederlands. Je kunt natuurlijk niet het hele woordenboek uit het hoofd kennen. Daarom leren we je ook werken met een woordenlijst of woordenboek. Want hoe vind je tussen tien mogelijke vertalingen de juiste betekenis van een woord in de tekst?

Grammatica

Grammatica leren is een ontdekkingsreis. Je gaat zelf op zoek naar nieuwe grammaticale elementen, want wat je zelf ontdekt, blijf je veel langer onthouden. Je vertrekt daarbij van concrete voorbeelden uit gelezen teksten, waaruit je de algemene regels afleidt. Het inoefenen van deze regels gebeurt niet met eindeloze reeksen driloefeningen, maar wel met enkele gerichte opgaven, die vooral bestaan uit het herkennen van vormen.

*Het interesseert mij om dingen te lezen die mensen 2000 jaar geleden ook lazen. Voor mij is dat verband tussen vroeger en nu een merkwaardig gevoel dat mij uren kan bezighouden.
Kim, 4 vwo*

Cultuur

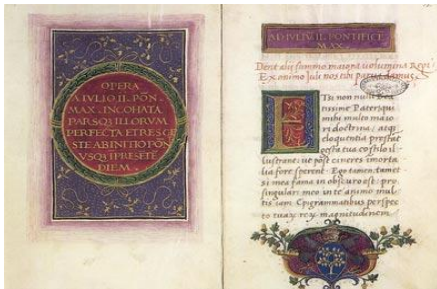
De culturele thema's die aan bod komen, hangen samen met de gelezen teksten. We zoeken altijd naar verbanden tussen vroeger en nu. Wat dachten de Romeinen bv. over het huwelijk en het gezin, over de positie van de vrouw, over de opvoeding van kinderen, over vreemdelingen ... en hoe staan wij daar tegenover? Vaak zul je merken dat er op sommige vlakken in 2000 jaar niet veel veranderd is.

In de lessen Latijn spelen bord en krijtje nog altijd een belangrijke rol, maar er worden ook moderne media ingeschakeld als het internet en PowerPoint.

Latijn: WAAROM?

Ik had toen nog geen speciale belangstelling voor de Romeinen en hun 'uitgestorven' taaltje. Dat taaltje bleek uiteindelijk niet zo uitgestorven te zijn. In het eerste jaar ontdekte ik al dat er in het dagelijks leven van nu nog duizenden dingen te vinden zijn die een naam dragen die afgeleid is van het Latijn. Laura, 3 vwo

Woordenschat

Met Latijnse woorden kom je verder dan je denkt. Een deel van de Nederlandse woordenschat is afgeleid van het Latijn. Als je deze taal kent, ga je vlugger de betekenis van moeilijke woorden in je eigen taal begrijpen. Zo komen een massa wetenschappelijke termen in bijvoorbeeld de biologie of de geneeskunde uit het Latijn. Heel

wat andere Europese talen (Frans, Spaans, Italiaans, Portugees, Roemeens ...) zijn uit het Latijn afkomstig. Wist je dat 80 procent van alle woorden in deze Romaanse talen een Latijnse oorsprong hebben? Ook in het Engels, dat een Germaanse taal is, komt meer dan de helft van de woorden uit het Latijn. Een woord krijgt pas zijn echte betekenis in een ruimer verband. We leren je dan ook om aandacht te hebben voor de juiste betekenis van een woord, die in verschillende zinnen helemaal anders kan zijn. Op die manier leer je jezelf nauwkeurig uitdrukken, wat belangrijk is in alle talen.

Het Latijn is een van de moedertalen van de meeste westerse talen. Als je dus een ruime woordenschat van de Latijnse taal bezit, gaat het begrijpen van teksten waarvan je de taal nog niet goed beheerst, verrassend goed. Het Italiaans bijvoorbeeld is toch nog enigszins begrijpelijk voor mij, hoewel het een taal is die ik nooit geleerd heb.

Roos 3 vwo

Spraakkunst

Wat de grondvesten zijn voor een huis, is de spraakkunst voor een taal. Door de kennis van de Latijnse grammatica krijg je meer inzicht in de manier waarop een taal opgebouwd is. Zo zijn de naamvallen uit het Latijn ook terug te vinden in bv. het Duits

Ik ben geïnteresseerd in die cultuur en het studeren van grammatica is ook nog niet zó erg. Ik neem het er graag bij.

Friso, 3 vwo

Teksten en cultuur

In de lessen Latijn besteden we veel aandacht aan de inhoud van een tekst en de manier waarop hij geschreven is. We gaan dieper graven in de betekenis van een tekst. De methode die we daarbij toepassen, kan je helpen bij het begrijpend lezen van teksten in andere talen.

Dankzij de teksten leer je heel wat over de Romeinse cultuur. Als je door Europa, Noord Afrika of Turkije reist, zie je nog veel andere sporen van de Romeinen. Ook in latere eeuwen hebben zij hun stempel gedrukt op de bouwkunst, de beeldhouwkunst, de schilderkunst, de muziek, het theater ... Op die manier kom je in contact met de oorsprong en ontwikkeling van onze westerse cultuur en krijg je een brede culturele vorming.

Latijn: IETS VOOR JOU?

Latijn is voor leerlingen met doorzettingsvermogen want de woordjes en de grammatica stellen je zeer op de proef. Maar als je het Latijn eenmaal beheerst, merk je pas hoe nuttig het ook is voor je andere vakken. Eline, 3 vwo

Je hoeft geen bolleboos te zijn om Latijn te studeren. Enige intelligentie en wat gezond verstand volstaan. Heb je belangstelling voor taal, geschiedenis, kunst, mensen, ideeën, verhalen ...? Dan zal Latijn je zeker niet teleurstellen. Je hebt wel een dosis doorzettingsvermogen nodig om je tanden te zetten in dit ruime aanbod, maar je zult ervoor beloond worden.

*Iets wat nog griezeliger is dan alle woordjes, alle grammatica en alle ten berge gerezen haren van Aeneas samen: het hoger onderwijs.
Maar wat je ook wil studeren, je hebt alvast één troef in handen: de oerdegelijke basis van zes jaar Latijn.
Drs. Joke de Looij- docente klassieke talen*

*Latijn en Grieks
ook in de 21ste eeuw de moeite
waard!*